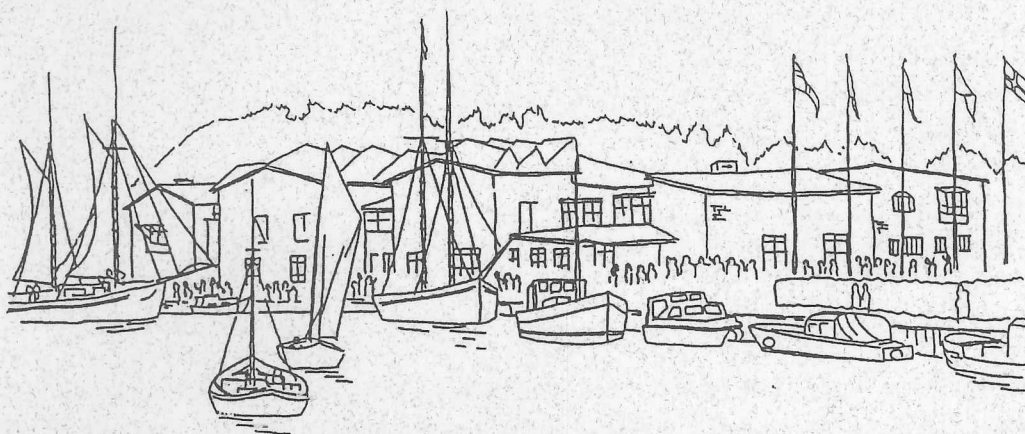

Arkeologisk utredning

Säm 1:5

Brastads socken
Lysekils kommun

BOHUSLÄNS MUSEUM

Rapport 2000:20

Stig Swedberg

Arkeologisk utredning

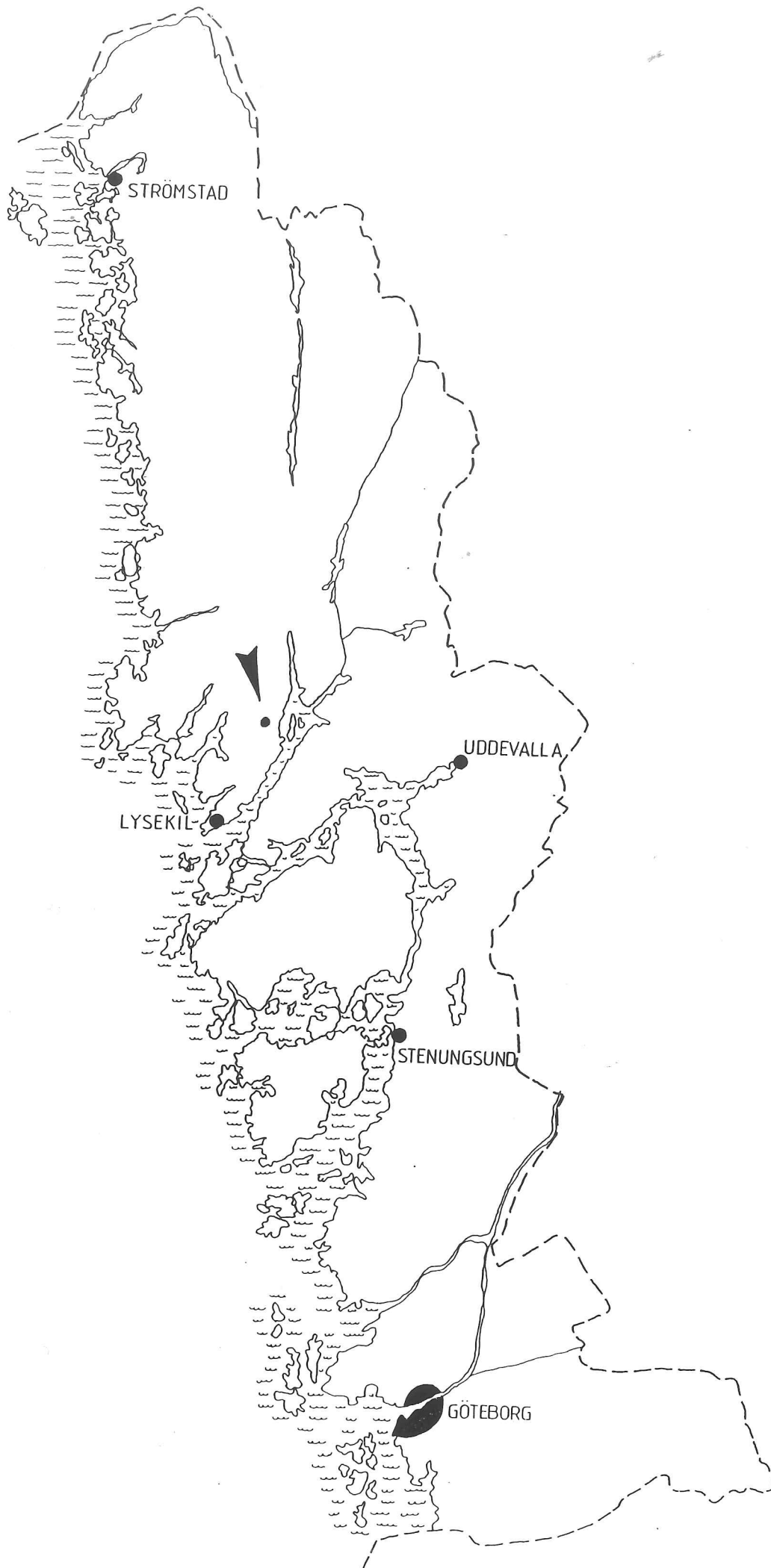
Säm 5:2

Brastads socken
Lysekils kommun

*Ur allmänt kartmaterial
Från lantmäteriet
Medgivande 90.80.12*

*Bohusläns museum 2000:20
Stig Swedberg*

INLEDNING OCH SYFTE

Med anledning av projektering för golfbana på fastgheten Säm 5:2, utförde Bohusläns museum under maj 2000, en arkeologisk utredning. Syftet att klarlägga om det inom området fanns tidigare ej kända fornlämningar. Vid besiktning inför utredningen var halva åkerytan nyplöjd och i denna upptäcktes sparsamt med flinta.

NATURLANDSKAP

Området karaktäriseras av en höglänt slätt som i norr och söder bryts upp av ett par kraftiga bäckraviner. Inom området är halva ytan skogbeväxt och den andra halvan odlad. På slätten ligger ett större bergsimpediment.

FORNÄMNINGSMILJÖ

På fastigheten fanns innan utredningen en fornlämning registrerad, Brastad 311, stensättning. Direkt nordväst om planområdet finns ytterligare en fornlämning, Brastad 272, två stensättningar.

I närområdet finns ytterligare gravmiljöer av samma typ, vilket indikerar en järnåldersbygd. Runt utredningsområdet finns ytterligare fornlämningar i form av boplatser.

METOD OCH DOKUMENTATION

Den del av området som bestod av odlingsmark undersöktes genom sökschakt vilka drogs med maskin med en 1,5 meter bred planeringskopa. Schakten mättes in digitalt. Provstick med spade gjordes för att utröna matjordslagret tjocklek. Den skogbeväxta delen av området undersöktes enbart okulärt. Tillvaratagna fynd förvaras på Bohusläns museum.

RESULTAT

Vid utredningen grävdes 12 schakt med en total längd av 154 meter.

Lagren utgjordes av ett kulturinblandat matjordslager vilket ovan ett siltlager. Generellt var matjordslagret tunt, ca 0,15 meter. Detta innebär att kulturlagret är förstört av odlingsaktiviteter samt att möjligheten att finna anläggningar är liten. På vissa partier finns dock tjockare matjordslager, framförallt i övergång mellan åker och bergspartier.

Flinta, framförallt bestående av avslagsmaterial, framkom i de flesta schakten. Delar av kärnor var relativt välrepresenterade. Två redskap framkom också, en skrapa respektive en del av kniv.

Tre anläggningar upptäcktes i två av schakten två härdar i schakt 2 samt en skärvstenskoncentration i schakt 12. I schakt 6 mättes en kolkoncentration in, som anl 3. Vid framrensning visade den sig dock vara alltför diffus för att kunna beskrivas som en anläggning. Med anledning av ovanstående resultat kan konstateras att det inom planområdet förekommit förhistoriska aktiviteter. Lämningarna efter dessa är skadade av odlingsaktiviteter. Endast tre mindre ytor bedöms som fornlämningar, i form av boplatser.

Boplats 1

Inom ytan, 100 x 20 meter V-Ö, framkom två eldstäder, anl 1 och 2. Ytan tycks kunna relateras till ett mindre höjdparti vilket delvis är skogbevuxet. I åkermark är matjordslagret tunt varför ytterligare anläggningar förmodligen främst kan återfinnas i den skogbevuxna ytan. Fynden bestod av bearbetad flinta, bland annat i form av kärnor och kärnavslag. Närmare hälften av flintorna var svallade. Ytan har avgränsats utifrån fyndspridning, anläggningar och topografi.

Boplats 2

Inom ytan, 35 x 25 meter N-S, framkom flera bearbetade flintor i samband med ett kraftigt sotpåverkat matjordslager. Fynden bestod framförallt av bearbetad flinta, bland annat i form av en skrapa och en del av kniv. Också i detta område fanns kärnor och kärnavslag. Även bergskristall förekom. Av flintorna var närmare hälften svallade. Mot botten, i siltlagret, förekom flera partier med kolkoncentrationer. I direkt anslutning till utredningsschaktet förekom skärvsten i ett dike. Ytan har avgränsats utifrån fyndspridning, topografi och tjocklek på matjordslager.

Boplats 3

Inom ytan, 100 x 40 meter N-S, framkom måttligt med bearbetad flinta samt en skärvstenskoncentration. Fynden bestod framförallt av flinta men även bergskristall förekom. Flintan var i relation till de två övriga boplatsområdena ganska grovt bearbetad, dock återfinns två kärnor i materialet. Även inom detta område är en stor del av flintan svallad. I den västra delen av området var matjordslagret relativt tjockt varför möjligheten att oskadade anläggningar finns, bedöms vara god. Det var också i denna del som skärvstenskoncentrationen framkom. Ytan har avgränsats utifrån fyndspridning, anläggningar och topografi.

SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Sammantaget visar fynd och anläggningar på att det inom planområdet fanns ytterligare, tidigare ej kända, fornlämningar.

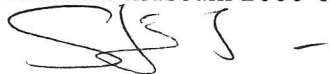
Den allmänna karaktären på fynden, flinta, delvis svallad, tyder på stenåldersboplatser av relativt hög ålder. Flintan från boplatsområde 3 ger något annorlunda indikationer.

Tillsammans med skärvstenskoncentrationen och närheten till gravarna kan detta tyda på ett järnåldersmaterial.

Inför den fortsatta exploateringen anser Bohusläns museum att planarbetet bör inriktas på att genomföra projektet utan ingrepp i fornlämningarna. Istället bör man kunna se fornlämningarna som en bevarandevärd tillgång och planera området utifrån dessa.

Den planerade receptionen bör således flyttas från boplatsområde 3. Den planerade gångvägen upp till golfanläggningen passerar nära förbi fornlämning 272. Denna följer dock i detta parti den gamla infartsvägen och om inga ytterligare markåtgärder företas utanför vägområdet är detta en lämplig lösning.

Bohusläns museum 2000-05-31

Stig Swedberg
antikvarie

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Fastighet:	Säm 5:2
Socken:	Brastad
Kommun:	Lysekil
Län:	Västra Götaland
Landskap:	Bohuslän
Länsstyrelsens beslut:	
BM Dnr:	127/00
Ekonomiska karta:	8160
Koordinater:	X 6484,30 Y 1250,60
Koordinatsystem:	RT 90 2,5 gon v
Uppdragsgivare:	Christina von Schenk
Fältarbetsledare:	Stig Swedberg
Fältarbetstid:	1 dag
Rapporttid:	1 dag
Undersökt yta:	50000 m ²
Datering:	Stenålder eventuellt järnålder
Fynd:	Kärnor, redskap och avslag i flinta.
Anläggningar:	2 härd och 1 skärvstenskoncentration.
Ritningar:	Förvaras vid Bohusläns museum.
UM nummer:	28923

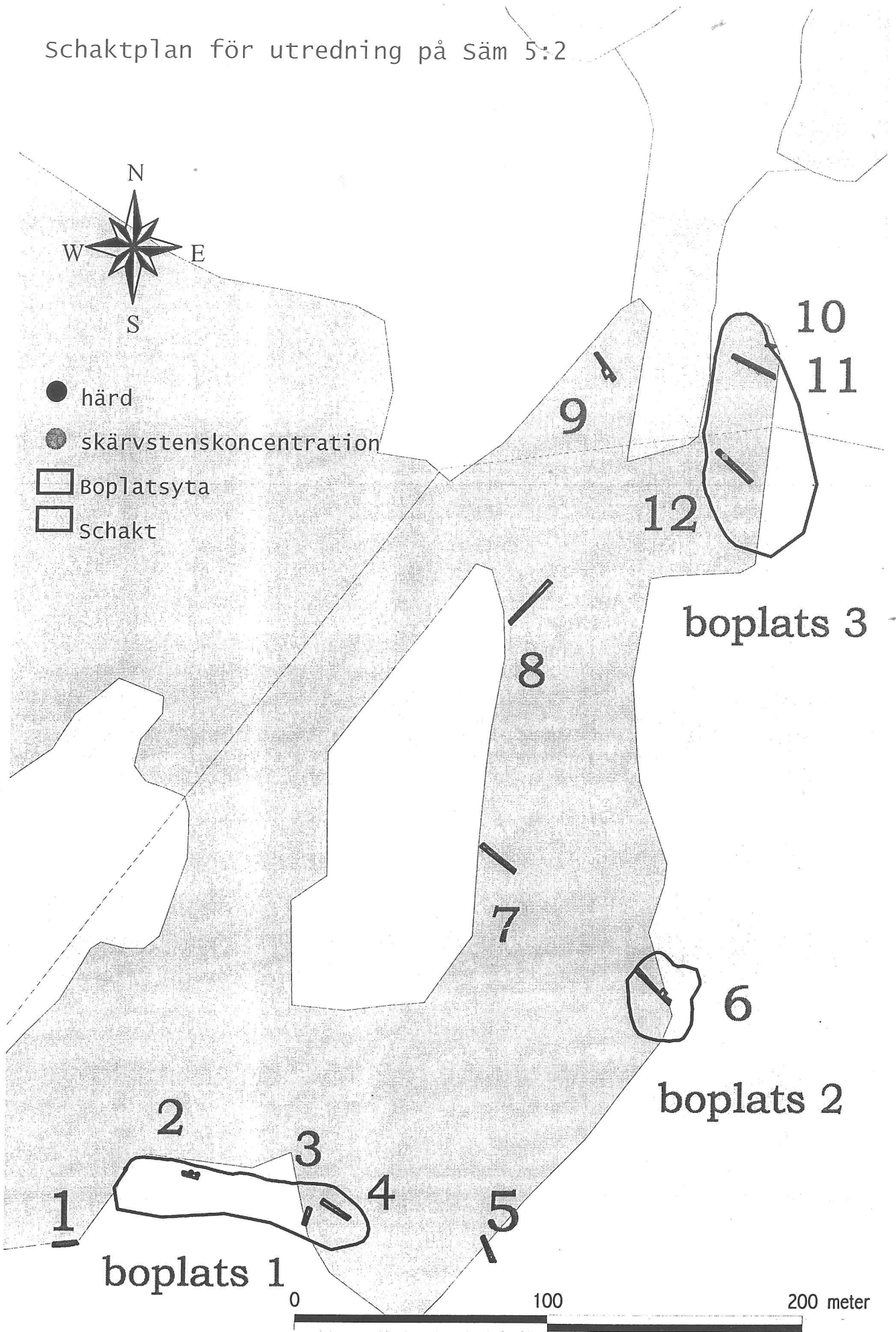
Fynd bilaga 1		Material		Kommentar	Antal	Anm fynd	Schakt Lager	M ö h	Fyndomständigheter
P Nr	Fynd	Typ	Fynd						
1	1	kärna	1 svallad		1	3 matjord	63,00		
1	2	övrigt slagen	2 1 svallad, 1 bränd		2	3 matjord	63,00		
2	3	kärna	1 svallad		1	4 matjord	62,00		
2	4	avslag	4 2 svallade	2 uppfriskning	4	4 matjord	62,00		
2	5	övrigt slagen	3 1bränd		4	4 matjord	62,00		
3	6	avslag	5 2 svallade	2 uppfriskning	5	4 matjord	62,00		
4	7	kärna	2 2 svallade	1 del av	4	5 matjord	61,00		
4	8	övrigt slagen	1		5	5 matjord	61,00		
4	9	övrigt slagen	3 1 svallad	1 möjlig del av kärna	3	5 matjord	61,00		
6	10	kärna	3 2 svallade	del av	6	6 matjord	62,00		
6	11	redskap	1	skrapa	6	6 matjord	62,00		
6	12	avslag	2		6	6 matjord	62,00		
6	13	övrigt slagen	2 1 svallad		6	6 matjord	62,00		
7	14	övrigt slagen	5 3 svallade 1 bränd		6	6 matjord	62,00		
7	15	övrig bergart	1	bergskristall	6	6 matjord	62,00		
8	16	flinta	1 svallad	kniv, del av	6	6 matjord	62,00		
8	17	flinta	1		6	6 matjord	62,00		
9	18	flinta	1		6	6 matjord	62,00		
10	19	flinta	2 1 svallad	1 uppfriskning	6	6 matjord	61,00		
10	20	flinta	2 2 svallade		7	matjord	62,00 i skogsväg		
11	21	flinta	1		7	matjord	62,00 i skogsväg		
12	22	flinta	2		8	matjord	62,00		
13	23	flinta	1		11	matjord	61,00		
13	24	flinta	2 2 svallade		11	matjord	61,00		
14	25	flinta	1 1 svallad o bränd		11	matjord	61,00		
15	26	flinta	1 svallad		11	matjord	61,00		
15	27	flinta	2 1 svallad		11	matjord	61,00		
16	28	flinta	1 svallad		11	matjord	61,00		
16	29	flinta	1 svallad		11	matjord	61,00		
16	30	flinta	3 1 bränd 1 svallat		11	matjord	61,00		
16	31	övrig bergart	4 2 svallade	bergskristall	11	matjord	61,00		
17	32	flinta	1	ej tillvaratagna	12	matjord	59,00		
18	33	flinta	12 stora	ej tillvaratagna	12	matjord	60,00 intill anl		
19	34	flinta	2	ej tillvaratagna	12	matjord	60,00		
19	35	flinta	3	ej tillvaratagna	12	matjord	60,00		
20	35	flinta	1	uppfriskning	2	fyllning	63,00 i anläggning 2		

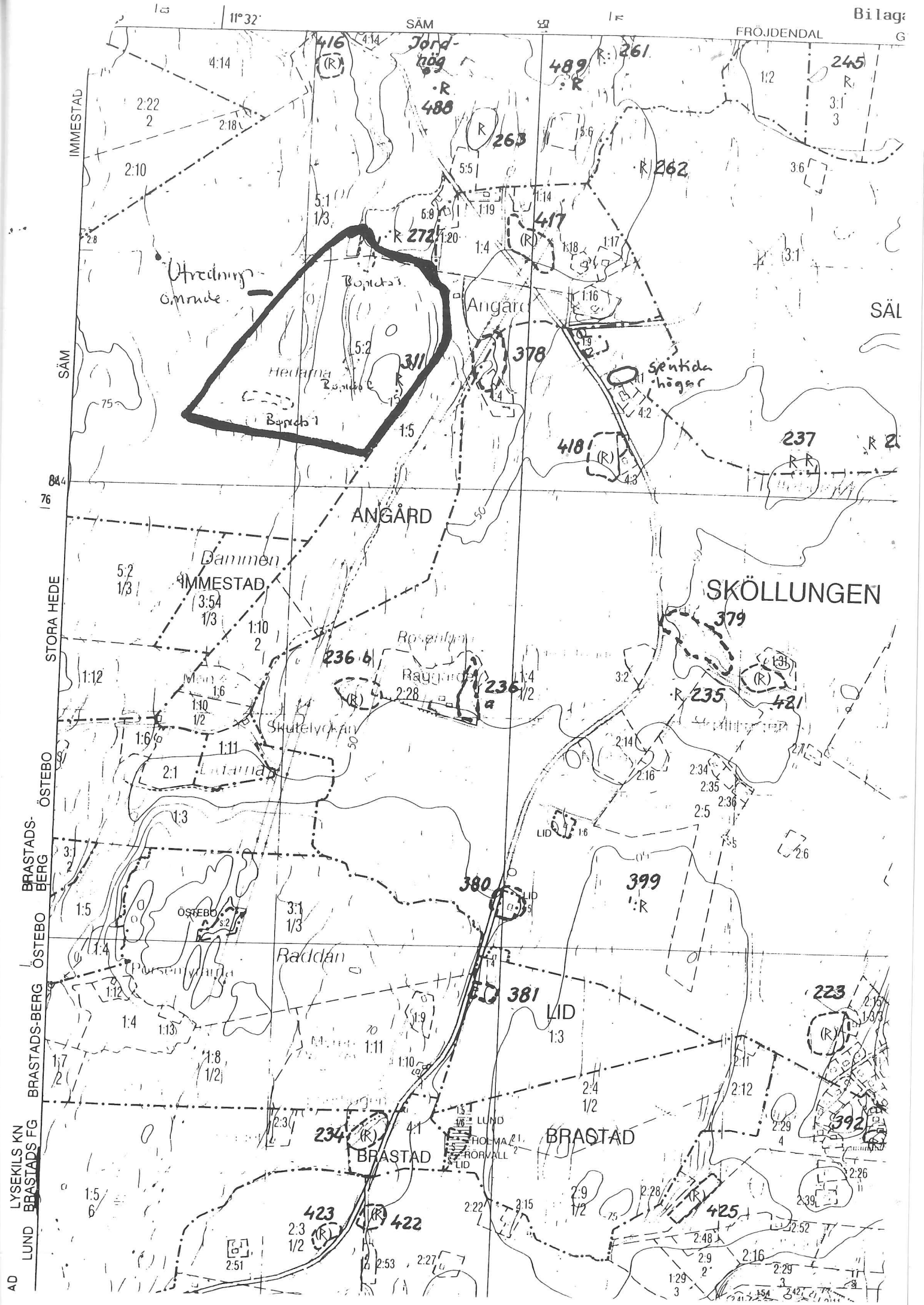
Anläggningar bilaga 3

Nr	Hemvist	Typ	Form	Längd	Bredd	Djup	Djup u markyta	Möt	Lager	Beskrivning	Status
1	schakt 2	hård	rund	0,40	0,00	0,10	0,25	63,00	matjord	sot o kolfylld grop	skadad
2	schakt 2	hård	oregelbunden	0,80	0,60	0,20	0,25	63,00	matjord	skärsten o sot	skadad
4	schakt 12	skärstenskoncentration	oregelbunden	0,70	0,60	0,10	0,30	60,00	matjord	stora o små skärvstenar i sotlager	skadad

Ytor	Kommentar	Fynd
boplats 1 100x20 meter	Inom ytan framkom två eldstäder, anl 1 och 2. Ytan tycks kunna relateras till ett mindre höjparti som delvis är skogbevuxet. I åkermark är matjordslagret tunt varför ytterligare anläggningar förmodligen främst kan återfinnas i den beskogade ytan. Ytan har avgränsats utifrån fyndspridning, anläggningsförekost och topografi.	Flinta. Bland annat 1 hel och 3 delar av kärnor, 5 uppfriskningsavsla
boplats 2 35x25 meter	Inom ytan framkom flera bearbetade flintor i samband med starkt sotpåverkat Flinta o matjordslager. Mot botten, i siltlagret, förekom flera partier med kolkoncentrationer. I direkt anslutning till utredningsschaktet förekom skårvsten i ett dike. Ytan har avgränsats utifrån topografi och tjocklek på matjordslager.	bergskristall. Bland annat 1 skrapa, 1 del av kniv, 3 delar av kärnor
boplats 3 100x40 meter	Inom ytan framkom mycket bearbetad flinta samt en skårvstenskoncentration. I den östra delen av området var matjordslagret relativt tjockt varför möjligheten att finna oskadade anläggningar ökar. Ytan har avgränsats utifrån fyndspridning och topografi.	Flinta o bergskristall. Bland annat 2 kärnor och rikligt med avslag.

Schaktplan för utredning på säm 5:2

Utrödningsområde

ÅNGÅRD

SKÖLLUNGEN

Raddån

BRASTAD

BRASTAD

LUND
FÖRMÅL
RÖRVALL

